Destigmatizace terapeutického využití psychedelik v psychiatrii a jejich využití v rámci ČR k reintegraci dlouhodobě práce neschopných lidí zpět do života (CZ.03.03.01/00/22_021/0001981)

Spolufinancováno Evropskou unií

Název projektu

Destigmatizace terapeutického využití psychedelik v psychiatrii a jejich využití v rámci ČR k reintegraci dlouhodobě práce neschopných lidí zpět do života
registrační číslo CZ.03.03.01/00/22_021/0001981
Příjemce: Univerzita Karlova
Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost + a spolufinancován Evropskou unií; Priorita OPZ+: Sociální inovace

Popis projektu

V rámci realizace projektu identifikovaného v úvodní části je účelem dotace: Hledání a praktické otestování možných variant nastavení podpory klientů při realizaci psychedeliky asistované psychoterapie k usnadnění návratu z dlouhodobé pracovní neschopnosti do práce a do běžného života. V projektu proběhne otestování způsobů, jak vyhodnocovat dopady na kvalitu života klientů (včetně jejich rodin) a cost-benefit analýza ke zmapování finančních efektů nového řešení, a rovněž otestování způsobů osvětové, destigmatizační práce a komunikace s klíčovými aktéry v oblasti možného širšího terapeutického využití psychedelik v ČR. Výstupy a výsledky projektu budou využity v advokační práci směřující ke zvýšení povědomí o potenciálu psychedeliky asistované psychoterapie, snížení míry předsudků, mylných informací a stigmatizačních postojů ohledně psychedelik u duševně nemocných, relevantních aktérů a veřejnosti a dále k podpoře zavedení legislativních změn, které by ve svém důsledku umožnily využít psychedeliky asistovanou psychoterapii v běžné léčebné praxi mimo omezený rámec klinických hodnocení. Realizátor projektu do vytváření a testování aktivně zapojí jak uživatele služeb, aby varianty řešení v maximální míře zohledňovaly jejich potřeby, tak další klíčové aktéry pro dosažení široce přijímaného a udržitelného využití psychedelik v péči o duševní zdraví v ČR.

Termíny projektu

Datum zahájení realizace projektu: 31. 7. 2024
Datum ukončení realizace projektu nejpozději do: 31. 5. 2024

Kontaktní osoba

MUDr. Tomáš Páleníček, Ph.D.
E-mail: tomas.palenicek@lf3.cuni.cz ; tomas.palenicek@nudz.cz

Článek k projektu

Projekt 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy vyvíjí inovace v léčbě a sociální integraci duševně nemocných za pomoci psychedelik
Projekt “Destigmatizace terapeutického využití psychedelik v psychiatrii a jejich využití v rámci ČR k reintegraci dlouhodobě práce neschopných lidí zpět do života“, reg. číslo (CZ.03.03.01/00/22_021/0001981) realizuje v období od 1. května 2023 do 31. května 2024 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze pod vedením doktora Tomáše Páleníčka, psychiatra, neurologa a také vedoucího Centra výzkumu psychedelik v Národním ústavu duševního zdraví v Klecanech. Cílem projektu je podpořit léčbu a sociální integraci duševně nemocných pomocí psychedelik a připravovat systémovou změnu ve využívání těchto, v současnosti ilegálních, látek v ČR.

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií, konkrétně Evropským sociálním fondem (ESF). Využití prostředků ESF má v České republice na starost Ministerstvo práce a sociálních věcí a u zmíněného projektu se jedná o dotace na takzvané sociální inovace, jež mají nějakým novým způsobem řešit závažné sociální problémy obyvatel naší země. V sociálně inovačních projektech probíhá vývoj inovativních nástrojů, postupů a jejich praktické testování u lidí, kteří spadají do některé ze sociální ohrožených skupin, například u těch, kdo se léčí s nějakou duševní chorobou. Pro ty z duševně nemocných, kteří trpí depresemi, úzkostmi, závislostmi a dalšími potížemi vhodnými pro léčbu za pomoci psychedelik, projektový tým doktora Páleníčka vytváří nové postupy terapie na základě analýzy reálné životní situace, problémů, potřeb a přání pacientů. Ty jsou zjišťovány během rozhovorů členů týmu s duševně nemocnými. Souběžně probíhají také rozhovory s předními českými odborníky na duševní zdraví, psychoaktivní látky i zástupci státní správy, různých ministerstev, policie, vládních poradních orgánů i zahraničními experty. Cílem těchto rozhovorů je zmapovat aktuální situaci v sociální integraci duševně nemocných, ve využívání psychedelické léčby, zjistit zkušenosti z praxe i různé názory na psychedelika, jejich stávající prohibici a kriminalizaci nebo naopak potřebu změn směrem k destigmatizaci a státní regulaci užívání těchto látek. Celkem již bylo během projektu realizováno kolem třiceti rozhovorů s pacienty a odborníky a dalších nejméně dvacet rozhovorů je připravováno.

U minimálně šesti vybraných duševně nemocných bude také doktorem Páleníčkem a jeho kolegy během následujících měsíců testována komplexní inovovaná terapie s využitím psychedelik. Oproti běžným klinickým studiím v Národním ústavu duševního zdraví, kde je psychedelická látka každému nemocnému podána pouze jednou, resp. někteří pacienti dostanou pouze placebo, a poté následuje integrace učiněného prožitku, bude ověřována efektivita terapie při vícekrát opakovaném podání psychedelika ketaminu, jeho různých dávek a intenzivnější psychoterapeutické, individuální i skupinové podpoře, než je běžně poskytovaná ve zdravotnictví. U klientů, kteří se léčí ze závislosti na návykových látkách, bude celý proces dále přizpůsoben specifickému charakteru tohoto onemocnění a jeho léčby. Ke konci projektu tak bude v praxi vyzkoušeno více prototypů inovované psychedelické terapie, což je důležité pro přípravu návazného systémového projektu, který by měl vyvinuté prototypy již otestovat u daleko většího počtu uživatelů s cílem provést přesné vyhodnocení různých možných dopadů této formy pomoci na zdraví a sociální situaci duševně nemocných.

Cílem projektu není jen pomoc konkrétním lidem s duševním onemocněním, ale celková změna společenského pohledu na psychedelické látky, jejich destigmatizace a systémové zavedení do běžné péče o duševní zdraví občanů ČR v souladu s nejaktuálnějšími poznatky české a světové vědy. Ty již po dlouhá desetiletí poukazují na značný terapeutický potenciál psychedelik a současně i jejich relativní bezpečnost při kontrolovaném užívání pod dohledem vyškolených odborníků, psychiatrů, psychoterapeutů anebo, jak je to běžné v mnoha oblastech světa během náboženských a šamanských rituálů, jejichž je užívání psychedelik již po staletí nedílnou součástí. Používání psychedelik zdaleka není jen moderní medicínskou záležitostí, ale přírodní psychedelika jsou tradičními svátostmi a léky v mnoha domorodých kulturách. Užívání LSD, psilocybinových hub, ayahuascy atd. je v ČR a západním světě masově rozšířeno i v undergroundu, kde jsou tyto látky od dob hippies masově používány pro osobní a spirituální rozvoj, sebepoznání nebo rekreaci. Projekt 3. lékařské fakulty vnímá také tento širší společenský kontext a s ním i volání mnoha odborníků nebo běžných uživatelů psychedelik po ukončení zastaralé a neefektivní prohibice těchto látek, kriminalizace jejich příznivců a jejím nahrazení racionální drogovou politikou založenou na vědeckých důkazech, osvětě, snižování škod a pozitivním ocenění léčebného, seberozvojového a spirituálního potenciálu psychedelických látek, které jsou společensky násobně méně škodlivé, než třeba legální alkohol a tabák. Tým projektu „Destigmatizace terapeutického využití psychedelik…“ je proto multioborový a zahrnuje lékaře, psychiatry, psychology, psychoterapeuty, adiktology, religionisty a experty na drogovou, sociální i náboženskou problematiku. Jsou zde zastoupeni nejen odborníci ze 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Národního ústavu duševního zdraví, ale i zástupci neziskových organizací Podané ruce, z.s. a Česká psychedelická společnost, z.s, což dále posiluje propojení akademické, zdravotnické a sociální sféry.

Více o projektu „Destigmatizace terapeutického využití psychedelik v psychiatrii a jejich využití v rámci ČR k reintegraci dlouhodobě práce neschopných lidí zpět do života“ se můžete dozvědět na webových stránkách 3. lékařské fakulty University Karlovy v Praze zde https://www.lf3.cuni.cz/3LF-2362.html

Autoři článku:
Mgr. Jan Blahůšek
Ing. Pavlína Gembický

Výstupy